

Seweryn Świączny

"Valeat aequitas. Księga pamiątkowa
ofiarowana Księdzu Profesorowi
Remigiuszowi Sobańskiemu",
Katowice 2000 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 45/3-4, 307-309

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tów życia konsekrowanego. Chodzi o prawo rozgrzeszania ze wszystkich przypadków ekskomuniki zwykłej, interdymy i suspensy, zaciągniętych mocą samego prawa, które zwykle zarezerwowane są ordynariuszowi, a nie zostały jeszcze deklarowane (s. 42-43, por. aneks na s. 61-62).

Część druga książki o. Cicilla omawia irregularitates i impedimenta czyli zakazy przyjmowania święceń, a w konsekwencji ich wypełniania, jakie nakłada Kościół, aby chronić godność stanu duchownego (zob. kan. 1040-1049 KPK). Różnica pomiędzy obu określeniami polega zasadniczo na tym, że *nieprawidłowość* „sama z siebie” jest stałą, podczas gdy *przeszkoda* jest czasową. Są również inne różnice między obu sformułowaniami, o których pisze Autor omawianej publikacji. Warto dodać że nieprawidłowość, nawet jeśli zaciągnięta została z przestępstwa (a tym bardziej zwykła przeszkoda), nie ma charakteru kary, chociaż powoduje pozbawienie jakiegoś dobra, które jednak się nie należy.

Przy nieprawidłowości z *braku* (np. żonaty czy neofita) nie ma usprawiedliwień ani okoliczności łagodzących. Można również popaść w nią, bez żadnej winy. Natomiast w nieprawidłowości z *występku*, musi mieć miejsce przestępstwo, ciężko poczytalne, naruszające zewnętrzny nakaz, na skutek winy umyślnej lub nieumyślnej (por. kan. 1321 §1).

Opublikowana pozycja o. Giovanniego Ciccola franciszkanina – penitencjarza rzymskiego, na którą składa się wiele ciekawych zagadnień, stanowi znaczącą pomoc dla spowiedników w postudze jednania z Bogiem i Kościołem. Cechą szczególnie ważką jest aspekt praktyczny *Poradnika*.

ks. Kazimierz Dullak

***Valeat equitas.* Księga pamiątkowa ofiarowana Księdzu Profesorowi Remigiuszowi Sobańskiemu. Katowice 2000 (Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego).**

Jeżeli, w ogóle jakaś książka w tych czasach zasługuje na miano «księgi», to właśnie ta, która została wręczona na Uniwersytecie Śląskim 6 grudnia 2000 r. Księdzu Profesorowi Remigiuszowi Sobańskiemu z okazji 70-lecia jego urodzin. Aż 29 autorów nadesłało swoje teksty. Po słowie wstępnym prof. Maksymiliana Pazdana zawierającym życiorys Jubilata oraz życzenia (s. 5-7) i po wykazie publikacji (s. 9-28), zamieszczono następujące artykuły: Agopszowicz, A., (Uniwersytet Śląski), *Kilka uwag o samodzielności samorządu terytorialnego* (s. 29-37); Arrieta, J. J., (Università della Santa Croce, Roma), *Considerazioni sull'esercizio della funzione pubblica ecclesiastica* (s. 39-52); Berlingò, S., (Università di Messina), *Il concetto di diritto canonico nella scuola laica italiana* (s. 53-68); Erdö, P., (Pázmány Péter Catholic University Buda-

pest), *Die rechtlichen Beziehungen zwischen Staat und Kirche in Ungarn* (s. 69-92); Feliciani, G., (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milano), *La riforma della Curia romana nella costituzione apostolica «Sapienti consilio» del 1908 e nel Codice di Diritto Canonico del 1917* (s. 93-106); Fuchs, B., (Uniwersytet Śląski), *Następczy wybór prawa* (s. 107-121); Grabowska, G., (Uniwersytet Śląski), *O potrzebie kodyfikacji międzynarodowego prawa środowiska* (s. 123-145); Grzybczyk, K., (Uniwersytet Śląski), *Komercyjne wykorzystanie dóbr niematerialnych (merchandising)* (s. 147-158); Heinemann, H., (Ruhr-Universität, Bochum), *Das Verhältnis von Kirche und Staat. Aspekte im Hinblick auf die Bundesrepublik Deutschland* (s. 159-176); Isensee, J., (Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität, Bonn), *Rekurs des Verfassungsgebers auf Gott – «Invocatio dei» und «provocatio ad deum» in der Verfassung des säkularen Staates* (s. 177-200); Jagielska, M., (Uniwersytet Śląski), *Ewolucja europejskiego prawa konsumenckiego* (s. 201-215); Kowalski, W., (Uniwersytet Śląski), *Aspekty prawne najnowszej historii wojów biblijnych z Qumran. Dostęp do tekstów – własność manuskryptów – prawa autorskie do rekonstrukcji* (s. 217-251); Landau, P., (Universität, München), *Der Begriff der Kirche aus juristischer Sicht auf dem Weg zur Ökumene* (s. 253-264); Lüdicke, K., (Universität, Münster), *Zur Gehorsamsbindung der Diözesanbischöfe* (s. 265-275); Łętowska, E., (Instytut Nauk Politycznych PAN, Warszawa), *Zawrotna, podwójna kariera likieru porzeczkowego* (s. 277-291); Mączyński, A., (Uniwersytet Jagielloński), *Znaczenie prawne aktu małżeństwa w świetle kodeksu rodzinnego* (s. 293-320); Nowacki, J., (Uniwersytet Śląski), *«Analogia legis» a sprawiedliwość legalna* (s. 321-338); Pazdan, M., (Uniwersytet Śląski), *O niektórych osobliwościach poszukiwania prawa właściwego* (s. 339-350); Popiołek, W., (Uniwersytet Śląski), *Separacja w prawie prywatnym międzynarodowym* (s. 351-361); Reinhardt, H. J. F., (Ruhr-Universität, Bochum), *Kriterien zur Unterscheidung zwischen dem Fehlen des Willens zum Ehevertrag und zur «incapacitas assumendi»* (s. 363-374); Schmitz, H., (Universität, München), *Eucharistiegemeinschaft. Teilnahme von nicht-katholischen Christen an der Eucharistie* (s. 375-402); Schwendenwein, H., (Universität, Graz), *Die Grundlagen der Kirchenfinanzierung im österreichischen Recht* (s. 403-428); Szafarz, R., (Instytut Nauk Politycznych PAN, Warszawa), *Dorobek traktatowy Rady Europy* (s. 429-439); Szpunar, M., (Uniwersytet Śląski), *Dyskryminacja w stosunkach wewnętrznych według prawa wspólnotowego* (s. 441-452); Szymoszek, E., (Uniwersytet Śląski), *Uprawnienie – roszczenie – skarga według Stanisława Wróblewskiego* (s. 453-467); Vivó de Undabarrena, E., (Universidad Complutense, Madrid), *El derecho penal canónico. Cervantes y el «Quijote»* (s. 469-493); Waldenfels, H., (Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität, Bonn), *Im Dienste der polonischen Ortskirche und der Weltkirche* (s. 495-506); Zieliński, T., (Uniwersytet Jagielloński), *Prawa narodowe a integracja europejska* (s. 507-517); Zimoń, D., (arcybiskup, Metropolita Katowicki), *Teologia uniwersytecka na Górnym Śląsku* (s. 519-530).

Jak napisał prof. Maksymilian Pazdan w słowie wstępnym, „księga upamiętnia wielkie zasługi Księdza Profesora Sobańskiego dla rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego. Stanowi wyraz podziwu, a zarazem uznania dla jego dotychczasowego dorobku naukowego i życiowego. Ze strony Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego księga jest formą podziękowania za dotychczasową współpracę z Wydziałem (obecnie już jedenastoletnią), a wyrażenie zgody na zamieszczenie w księdze tekstów autorstwa wybitnych ludzi nauki z kraju i z zagranicy świadczy dobitnie o uznaniu, jakim Książd Profesor cieszy się w Polsce i poza granicami kraju”. Jest więc wystarczająco wiele powodów, aby wyrazić uznanie Księdzu Profesorowi Sobańskiemu. Wydaje się jednak, że trzeba uwypuklić jeszcze jeden z nich i to być może najważniejszy, a mianowicie troskę Jubilat – w całym swoim życiu i na wszystkich płaszczyznach działalności – o to, by «prawo było słuszne». Jak powiedział Jubilat w wykładzie wygłoszonym przy okazji uroczystości wręczenia księgi, „słuszność jest ideą prawa realizowaną przez ludzi – tak stanowiących prawo, jak też stosujących je oraz przestrzegających je. Co znaczy, że od ludzi zależy «ile słuszności» da się osiągnąć. W języku polskim słuszność utożsamia się z prawością. Zaś prawość to cecha człowieka: chce prawa i chce zachować się zgodnie z prawem”. Nie ulega wątpliwości, że tę cechę – cnotę (*sic!*) posiada autor przytoczonych słów. Nie bez kozery księga pamiątkowa została opatrzona tytułem: *Valeat aequitas*. Wszystkie zamieszczone w niej artykuły, z różnych gałęzi prawa, których recenzowanie zajęłoby zbyt wiele miejsca, mają właśnie ten punkt wspólny: z jednej strony – materialnej – dążenie do takiego naświetlenia szczegółowych problemów prawnych, aby prawo jako całość dawało rozwiązania słuszne, a z drugiej – nazwijmy to «ideowej» strony, mają na celu podkreślenie, iż adresat księgi jest osobą jak najbardziej właściwą, aby otrzymać taki wyraz uznania. Z radością włączam się w to *Valeat aequitas* dodając: *Valeas Professor!*

ks. Seweryn Świaczny

Wolność religii. Wybór materiałów. Dokumenty. Orzecznictwo, tłum. I oprac. T. Jasudowicz, Toruń 2001, ss. 353.

Nakładem Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa w Toruniu ukazała się interesująca publikacja poświęcona problematyce wolności religijnej, w tłumaczeniu i opracowaniu znanego profesora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, organizatora (1990 r.) i kierownika pierwszej w Polsce uniwersyteckiej Katedry Praw Człowieka na Wydziale Prawa I Administracji, a jednocześnie szefa UNE-